ରେଢ଼ାଖୋଲ ଉପନିର୍ବାଚନରୁ ଶିକ୍ଷା

୨୪/୦୯/୨୦୦୯

ଆମ ଘରର ହାଲ୍‌ଚାଲ୍

ସୌମ୍ୟରଂଜନ ପଟ୍ଟନାୟକ

ବିଜେଡି-ବିଜେପି ମେଣ୍ଟର ନିରଙ୍କୁଶ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ରେଢ଼ାଖୋଲ ଉପନିର୍ବାଚନର ଫଳାଫଳ ସେପରି କୌଣସି ମହତ୍ତ୍ୱ ରଖୁନଥିଲା । ବିଜେଡି ପ୍ରାର୍ଥୀ ସନାତନ ବିଶି ୧୪ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଭୋଟ ବ୍ୟବଧାନରେ ନିର୍ବାଚିତ ହେବାଦ୍ୱାରା ବିଜେଡି ବିଧାନସଭାରେ ତା'ର ସ୍ଥିତିକୁ ବଜାୟ୍ ରଖିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ତେବେ ଉପନିର୍ବାଚନର ଚୂଡ଼ାନ୍ତ ଫଳାଫଳକୁ ଦଳମାନଙ୍କର ଜନାଧାର ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମୀକ୍ଷା କଲେ କେତେଗୁଡ଼ିଏ କଥା ମନକୁ ଆସୁଛି ।

ବିଧାନସଭା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଗତ ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ବିଜେଡି-ବିଜେପି ମେଣ୍ଟର ପ୍ରାର୍ଥୀ ମାତ୍ର ୪ ହଜାରରୁ କିଛି ଅଧିକ ଭୋଟ୍ ବ୍ୟବଧାନରେ ଜୟଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ମେଣ୍ଟ ପ୍ରତି ସେତେବେଳେ ରହିଥିବା ଅସ୍ୱାଭାବିକ ଜନ ସମର୍ଥନ, ବାଜପେୟୀଙ୍କର ବ୍ୟକ୍ତିତ୍ୱର ଆକର୍ଷଣ ଏବଂ କଂଗ୍ରେସକୁ କ୍ଷମତାଚ୍ୟୁତ କରିବାର ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛା ପରିପ୍ରେକ୍ଷୀରେ ୪ ହଜାର ଭୋଟ୍‌ର ବ୍ୟବଧାନ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ଏହି ଉପନିର୍ବାଚନରେ ଆଶଙ୍କାର କାରଣ ହୋଇଥିଲା । ଏକାଧିକ ବିଦ୍ରୋହୀ ପ୍ରାର୍ଥୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଭୋଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ବିଭାଜିତ ହେବା ଫଳରେ ଏଭଳି ଛୋଟ ବ୍ୟବଧାନ ସୃଷ୍ଟି ହୋଇଥିଲା ବୋଲି କୁହାଯାଇପାରେ । ଗତ ନିର୍ବାଚନରେ ବିଭିନ୍ନ ଦଳ ପାଇଥିବା ଭୋଟ୍‌ଗୁଡ଼ିକୁ ଯଦି ସେମାନଙ୍କର ଜନାଧାରର ମାପକାଠି ବୋଲି ବିଚାର କରାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଉଭୟ ବିଜେଡି ଏବଂ କଂଗ୍ରେସ କିଛି ପରିମାଣରେ ଆତ୍ମସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରୁଥିବେ । ଓଜିପି କିନ୍ତୁ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ବିବ୍ରତ ହେଉଥିବ । ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଓ ସ୍ୱାଭିମାନ ପାଇଁ ସଙ୍କଳ୍ପ ନେଇ ବିଜୁବାବୁଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନକୁ ସାକାର କରିବାପାଇଁ ଓଜିପି ତାଙ୍କର ଅସଲି ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ବୋଲି ବରାବର ଦାବି କରି ଆସୁଥିଲା । ସେ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ବିଚାର କଲେ ମାତ୍ର ୮ ହଜାର ୪୦୫ ଭୋଟ୍‌ର ଜନାଧାର ରାଜ୍ୟସ୍ତରରେ ଏକ ବିକଳ୍ପର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିବା ଦଳ ପାଇଁ ଆଦୌ ଉତ୍ସାହଜନକ ନୁହେଁ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ଗତ ନିର୍ବାଚନରେ ୨୦ ହଜାରରୁ କିଛି ଅଧିକ ଭୋଟ୍ ପାଇଥିଲା । ଏଥର ୩୧ ହଜାରରୁ କିଛି ଅଧିକ ଭୋଟ୍ ପାଇ ସେମାନେ ନିଜର ଜନାଧାରରେ କିଛିଟା ଉନ୍ନତି ଘଟାଇଛନ୍ତି ବୋଲି ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେହିପରି ବିଦ୍ରୋହୀ ବିଜେପି ପ୍ରାର୍ଥୀ ଏବଂ ସନାତନ ବିଶି ପାଇଥିବା ଭୋଟ୍‌କୁ ଯଦି ବିଜେଡି ପାଇଥିବା ୨୪ ହଜାର ଭୋଟ ସହିତ ମିଶାଇ ବିଚାର କରାଯାଏ, ତାହାହେଲେ ଗତ ନିର୍ବାଚନର ମୋଟ ୫୫ ହଜାର ଭୋଟ୍ ତୁଳନାରେ ୪୫ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଭୋଟ ପାଇ ବିଜେଡି ତା'ର ଜନାଧାରକୁ ଅକ୍ଷତ ରଖିପାରିଛି ବୋଲି କହିବାକୁ ହେବ । କାରଣ ଓଜିପି ପାଇଥିବା ୮ ହଜାର ୪୦୫ ଭୋଟ୍‌କୁ ଏଥିରୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ବିଚାର କରିବାକୁ ହେବ ।

ଦେଢ଼ବର୍ଷ ତଳେ କ୍ଷମତାସନ ହୋଇଥିବା ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ନବାଗତ ନବୀନବାବୁଙ୍କ ପାଇଁ ରେଢ଼ାଖୋଲ ଉପନିର୍ବାଚନ ଅଗ୍ନି ପରୀକ୍ଷା ସଦୃଶ ଥିଲା । ଉପନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ ସେ ତାଙ୍କର ତିନିଜଣ ସହଯୋଗୀଙ୍କୁ ଦୁର୍ନୀତିଗ୍ରସ୍ତ ବୋଲି କହି ବରଖାସ୍ତ କରିଥିଲେ। ସେ ନେଇ ରାଜନୈତିକ ବାତାବରଣ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କିଛି ପରିମାଣରେ ଉଷ୍ମ ଏବଂ ଅନିଶ୍ଚିତ ଥିଲା । ଗତବର୍ଷର ମରୁଡ଼ି ପରେ ପରେ ସମଗ୍ର ଓଡ଼ିଶା ପୁଣି ଏକ ବନ୍ୟାର ପ୍ରକୋପରେ ଆକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଶାସନର ସବୁ ସ୍ତରରେ ନିଷ୍କ୍ରିୟତାର ଅଭିଯୋଗ ସାଙ୍ଗକୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀ, କୃଷକ, ଯୁବକ ଓ ଖଟିଖିଆଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ମାନ୍ଦା ସ୍ଥିତି ଯୋଗୁଁ ହତାଶାଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା । ଶେଷରେ ଠିକ୍ ଉପନିର୍ବାଚନ ପୂର୍ବରୁ କାଶୀପୁରର ଅନାହାର ମୃତ୍ୟୁ ଅଭିଯୋଗ ଏବଂ ପାର୍ଲାମେଣ୍ଟଠାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସ୍ତରରେ ଏ ନେଇ ହୋଇଥିବା ଟିପ୍ପଣୀ-ଟିପ୍ପଣୀ ନବୀନବାବୁଙ୍କର ଭାବମୂର୍ତ୍ତିକୁ ସଙ୍କୁଚିତ କରିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ସମ୍ଭାବନା ରଖୁଥିଲା । ଦେଢ଼ବର୍ଷର ସରକାର କିଛି ପରିମାଣରେ ଯେ ସାଧାରଣ ଜନତାଙ୍କର ରୋଷର ଶିକାର ହେବାକୁ ଯାଉଛି, ଏକଥା ଉଣାଅଧିକେ ଅନେକେ ବିଶ୍ୱାସ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ଉପନିର୍ବାଚନର ଫଳାଫଳରେ ଏହି ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିଫଳିତ ହେବ ବୋଲି ଅନେକେ ଆଶା କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାହା ହେଲାନାହିଁ ।

ଓଜିପି ଗଠନ ହେବା ଦିନଠାରୁ ଗୋଟିଏ ଗଣିତ ସମସ୍ତେ କଷି ଆସୁଥିଲେ । ବିଜୟବାବୁଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଓଜିପି, ବିଜେଡିର ଜନାଧାରର ଯଥେଷ୍ଟ କ୍ଷତି କରିବ । ଅଣକଂଗ୍ରେସ ଓ ବିଜୁବାବୁଙ୍କ ପାରମ୍ପରିକ ଭୋଟ୍‌କୁ ବିଭାଜିତ କରି ନିଜେ ନ ଜିଣି ପାରିଲେ ମଧ୍ୟ ନବୀନବାବୁଙ୍କୁ ହରାଇବ । ଏହା ପ୍ରକାରାନ୍ତରେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ କ୍ଷମତାକୁ ଆଣିବାରେ ସହାୟକ ହେବ ବୋଲି ଆଲୋଚନା ହେଉଥିଲା । ଏ ପ୍ରକାର ଆଲୋଚନାକୁ ପ୍ରତିହତ କରିବାପାଇଁ ଓଜିପି ବରାବର ଅଣକଂଗ୍ରେସ ଓ ଅଣବିଜେପି କଥା କହି ତୃତୀୟ ବିକଳ୍ପର ଆହ୍ୱାନ ଦେଉଥିଲା । ରେଢ଼ାଖୋଲର ଫଳାଫଳ ଏହାକୁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲ୍ ପ୍ରମାଣିତ କରିଛି । ଓଜିପିର ସବୁ ଭୋଟ୍ ଯଦି କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ମିଳିଥାନ୍ତା, ତେବେ ବି ବିଜେଡି ପ୍ରାର୍ଥୀ ୬ ହଜାରରୁ ଅଧିକ ଭୋଟ୍‌ରେ ବିଜୟୀ ହୋଇଥାନ୍ତେ। ଉପନିର୍ବାଚନର ଫଳାଫଳରୁ ଗୋଟିଏ କଥା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି । ସବୁ ପ୍ରକାର ମତାନ୍ତର ସତ୍ତ୍ୱେ ନିର୍ବାଚନ ରଣାଙ୍ଗନରେ ଯଦି ବିଜେପି ଓ ବିଜେଡି ମେଣ୍ଟ ଅତୁଟ ରହେ, ତେବେ କଂଗ୍ରେସ ଦଳକୁ ପୁଣିଥରେ କ୍ଷମତାସୀନ ହେବାପାଇଁ ବହୁ କଷ୍ଟ ସ୍ୱୀକାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ମନେରଖିବାକୁ ହେବ ଯେ, ନବୀନବାବୁ ଏବେ ମଧ୍ୟ ଜଣେ ଦଳବିହୀନ ନେତା । କଂଗ୍ରେସ ପରି ତାଙ୍କ ସହଯୋଗୀଙ୍କ ଭିତରେ ମଧ୍ୟ ମହତ୍ ଆକାଂକ୍ଷା ଓ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ସମାନ ପରିମାଣରେ ଅଛି । ସବୁଠୁ ପୁରୁଣା ଦଳ କଂଗ୍ରେସର ତ ସାଙ୍ଗଠନିକ ସମସ୍ୟା ଅଛି । ନୂଆ ଦଳ ବିଜେଡିର କିନ୍ତୁ ସଙ୍ଗଠନ ହିଁ ନାହିଁ । ଦଳ ବାହାରୁ ଜଣକୁ ପ୍ରାର୍ଥୀ କରି ରେଢ଼ାଖୋଲରେ ବିଜୟୀ କରିବା ଦ୍ୱାରା ନବୀନବାବୁ ଯେ, ବିଜୁବାବୁଙ୍କର ଅସଲି ରାଜନୈତିକ ଉତ୍ତରାଧିକାରୀ ଏବଂ ପ୍ରକୃତ ବିଜେଡି ଦଳର ନେତା, ଏକଥା ପ୍ରମାଣ କରିଛନ୍ତି । ଯେଉଁମାନେ ଉପନିର୍ବାଚନରେ ଏକ ଖରାପ ଫଳକୁ ଆଶା କରି ବିଜେଡିର ସଙ୍ଗଠନ ଏବଂ ଆଭିମୁଖ୍ୟରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବ ବୋଲି ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ନିରାଶ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଛି । ଓଜିପି ଓ ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ବିଜେଡି ନେତୃମଣ୍ଡଳୀଙ୍କୁ ଏବେ ଓଲଟା ନିଜ ଆଭିମୁଖ୍ୟ ଓ ରଣକୌଶଳରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେମାନେ ହୁଏତ ତୃତୀୟ ବିକଳ୍ପ କଥା ଚିନ୍ତା ନ କରି କଂଗ୍ରେସ ସହିତ ଖୋଲାଖୋଲି ମେଣ୍ଟ କଥା କହିଲେ ଅଧିକ ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ଓ ସଫଳ ହେବେ । କଂଗ୍ରେସ ଦଳ ମଧ୍ୟ ବିଭାଜିତ ଭୋଟ୍‌ର ହିତାଧିକାରୀ ହୋଇ କ୍ଷମତା ହାସଲ କରିବାର ଯେଉଁ ଅଭ୍ୟାସ କରିଆସିଛି, ସେଥିରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ସେମାନଙ୍କୁ ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଜନାଧାରରେ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟାଇବା ପାଇଁ ତାଙ୍କ ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶ ଅନୁକୂଳ ନେତା ଓ ଦଳମାନଙ୍କୁ ନେଇ ବିକଳ୍ପ ରଣକୌଶଳ କଥା ବିଚାର କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଜାତୀୟ ସ୍ତରରେ କଂଗ୍ରେସର ଯେଉଁ ଅବସ୍ଥା ହୁଏତ ରାଜ୍ୟସ୍ତରରେ ସେହି ଅବସ୍ଥା ହୋଇପାରେ। ଏକାକୀ କ୍ଷମତାକୁ ଫେରିବା ଆଉ ସମ୍ଭବ ହେବନାହିଁ । ମେଣ୍ଟ କଥା ଚିନ୍ତା କରିବାକୁ ପଡ଼ିବ ।

ନବୀନବାବୁଙ୍କ ରେଢ଼ାଖୋଲ ଉପନିର୍ବାଚନରୁ ମଧ୍ୟ ଅନେକ କଥା ଶିଖିବାର ଅଛି । ଏହାର ସଫଳତାରେ ଉତ୍ସାହିତ ହୋଇ ଯଦି ସେ ଭାବି ବସିବେ ଯେ, ତାଙ୍କର କୌଣସି ବିକଳ୍ପ ନାହିଁ ଏବଂ ଗତ କିଛି ମାସର ନିଷ୍ପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଓଡ଼ିଶାବାସୀ ଗ୍ରହଣ କରି ତାଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଛନ୍ତି, ତାହାହେଲେ ସେ ଗୋଟିଏ ବିରାଟ ବଡ଼ ରାଜନୈତିକ ଭୁଲ୍ କରି ବସିବେ । ତାଙ୍କୁ ମନେରଖିବାକୁ ପଡ଼ିବ, ସେ ଏହି ଉପନିର୍ବାଚନଟିକୁ ଜିତିବାପାଇଁ ଯେପରି ଭାବରେ ସବୁପ୍ରକାର ବଳ, କଳ ଏବଂ କୌଶଳ ପ୍ରୟୋଗ କରିପାରିଲେ, ସାଧାରଣ ନିର୍ବାଚନରେ ତାହା ତାଙ୍କୁ ଉପଲବ୍ଧ ହେବନାହିଁ । ରେଢ଼ାଖୋଲ ପରି ଏକ ଅବହେଳିତ ଅଞ୍ଚଳରେ ଏତେ ଗାଡ଼ି ଆଗରୁ କେବେ ଚାଲି ନ ଥିଲା । ଏତେ ମନ୍ତ୍ରୀ ଓ ନେତାଙ୍କୁ ରେଢ଼ାଖୋଲର ଭୋଟର୍ ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ଏମିତି କେବେ ଦେଖି ନ ଥିଲେ । ଆମ ଗଣତନ୍ତ୍ରରେ ଦେଖାଯାଇଛି, ଶିକ୍ଷିତ, ବିତ୍ତଶାଳୀ ଓ ବୁଦ୍ଧିଜୀବୀ ଭୋଟର୍‌ମାନଙ୍କ ଅପେକ୍ଷା ନିରକ୍ଷର, ଗରିବ ଓ ସାଧାରଣ ଭୋଟର୍‌ମାନେ ଅନେକ ସମୟରେ ନିଜ ରାଜନୈତିକ ବିଚାରଶକ୍ତିର ଅଧିକ ପ୍ରମାଣ ଦେଇଥାନ୍ତି । ରେଢ଼ାଖୋଲର ଭାଇଭଉଣୀମାନେ ସେଇଆ ହିଁ କରିଛନ୍ତି । ବିଜେଡି-ବିଜେପି ମେଣ୍ଟ ବିରୋଧରେ ରୋଷ ପ୍ରକଟ କରିବାର ସମୟ ଏବେ ଆସିନାହିଁ । ଆଉ ସାଢ଼େ ତିନିବର୍ଷ ବାକି ଅଛି । ସରକାରୀ ଦଳର ଜଣଙ୍କୁ ପ୍ରତିନିଧି କଲେ ସେ ମୁଖ୍ୟମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଭାବିତ କରି ଏ ଅଞ୍ଚଳରେ ଅନେକଗୁଡ଼ିଏ କାମ କରିପାରିବେ । ସନାତନ ବିଶିଙ୍କୁ ଅନେକ ତ ଏଇ ଆଶାରେ ଭୋଟ ଦେଇ ଅଞ୍ଚଳର ବିକାଶ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏକ ବୁଦ୍ଧିମାନର କାର୍ଯ୍ୟ କରିଛନ୍ତି ।

ତେବେ ନବୀନବାବୁଙ୍କର ଦୁର୍ନୀତି ବିରୋଧୀ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ, ପ୍ରଶାସନର ନିଷ୍କ୍ରିୟତା ଏବଂ ଏକ ଆଞ୍ଚଳିକ ଦଳ ଭାବରେ ଓଡ଼ିଶାର ସ୍ୱାର୍ଥ ଏବଂ ସ୍ୱାଭିମାନଭିତ୍ତିକ ପ୍ରସଙ୍ଗକୁ ନେଇ ସାଲିସ୍‌ବିହୀନ ସଂଗ୍ରାମ କରିବାର ମନୋବୃତ୍ତି ଏବେ ବି ଓଡ଼ିଶା ରାଜନୀତି ପାଇଁ ଏକ ଖୋଲା ପ୍ରଶ୍ନ ହୋଇ ରହିଛି । ରେଢ଼ାଖୋଲର ସଫଳତା ପରେ ଆତ୍ମବିଶ୍ୱାସର ସହିତ ଯଦି ଏ ପ୍ରଶ୍ନଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବାପାଇଁ ନବୀନବାବୁ ପ୍ରବଳ ଇଚ୍ଛାଶକ୍ତିର ପରିଚୟ ଦେବେ ଏବଂ ନିଜ ଦଳକୁ ନୂଆକରି ଗଢ଼ିବା ପାଇଁ ଅଧିକ ସମୟ ଦେବେ, ତାହାହେଲେ ହୁଏତ ସାଧାରଣ ଭାବରେ ବିଜେଡି-ବିଜେପି ମେଣ୍ଟ ପ୍ରତି ଅନୁକୂଳ ପବନ ବୋହିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିବ ।